

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ

ЗАТВЕРДЖЕНО

рішенням вченої ради Волинського національного
університету імені Лесі Українки
від 21 жовтня 2022 р., протокол № 13

Голова вченої ради проф. Анатолій ЦЬОСЬ

« 21 » жовтня 2022 р.

**ПОЛОЖЕННЯ ПРО ВИХОВНУ РОБОТУ
У ВОЛИНСЬКОМУ НАЦІОНАЛЬНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ
ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ**

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про виховну роботу у Волинському національному університеті імені Лесі Українки (далі – Положення) розроблено на підставі основних положень Конституції України; Закону України «Про вищу освіту»; Закону України «Про освіту»; Національної стратегії розвитку освіти в Україні на 2012–2021 роки; Указу Президента України «Про стратегію національно-патріотичного виховання» (затвердженого 18.05.2019 року № 286/2019); Закону України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні»; Закону України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків»; Статуту Волинського національного університету імені Лесі Українки (далі – Університет) й інших актів чинного законодавства України; Положення про студентське самоврядування ВНУ імені Лесі Українки; Положення про відділ молодіжної політики та соціальної роботи ВНУ імені Лесі Українки; Положення про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ВНУ імені Лесі Українки й інших положень.

1.2. Виховна робота в Університеті – важливий складник провадження освітнього процесу, пріоритетний компонент формування культури, духовності, суспільної свідомості.

Мета та завдання виховної роботи спрямовані на:

- забезпечення гармонійного цілісного розвитку особистості, високоосвіченої, національно свідомої та соціально активної, здатної до саморозвитку та самовдосконалення, збагаченої розумінням національних традицій і важливості цінування культурно-історичних надбань українського народу, спрямованої на європейську самоідентифікацію, повагу до загальнолюдських і національних цінностей, патріотизм, добротність;
- підтримку та розвиток наукових, освітніх традицій Університету;
- вироблення у здобувачів освіти життєвої позиції як громадянина своєї держави;
- створення умов для вільного формування у здобувачів освіти власної світоглядної позиції;
- вироблення у студентів гуманістичного світогляду, зануреного в

загальнолюдські цінності та норми; прищеплення потреби дотримуватися громадянських прав і свобод, поваги до культури, мови спілкування та традицій народів світу;

- сприяння національній самоідентифікації; формування духовності та моральної і фізичної досконалості, здатності робити самостійний суспільний вибір, спрямований на розвиток української держави;

- розширення можливостей здобувачів освіти для лідерства у волинській громаді;

- вироблення толерантного ставлення до інших поглядів, розуміння відмінностей у культурі, звичаях, переконаннях і віруваннях між етнічними, релігійними й іншими групами; запобігання расовій, релігійній і гендерній дискримінації;

- заохочення здобувачів освіти до ведення здорового способу життя через систематичні заняття фізичними вправами;

- вироблення розуміння переваг обраного фаху, усвідомлення соціального призначення, яке він посідає в ієрархії професій;

- виховання правової, екологічної, інклюзивної культури;

- вироблення розуміння, що формування інтелектуального потенціалу нації – пріоритетна цінність суспільства, а також здатності самостійно мислити.

2. ЗАГАЛЬНІ ЗАСАДИ КОНЦЕПЦІЇ ВИХОВНОЇ РОБОТИ

2.1. Система реалізації виховних завдань спрямована на забезпечення умов для виконання таких завдань:

- самореалізація особистості відповідно до її здібностей, суспільних інтересів;

- розуміння потреби та високої цінності українського громадянства; формування поваги до змісту основних нормативних документів України; розуміння потреби дотримуватися законів; вивчати та цінувати надбання української державності та духовності; збереження української національної ідентичності;

- сприяння духовному та фізичному розвитку здобувачів вищої освіти; виховання почуття громадянської свідомості та патріотизму;

- забезпечення рівних можливостей здобуття освіти всіма здобувачами вищої освіти; захист прав, свобод й інтересів кожного; виховання поваги до людської гідності;

- вільне формування у здобувачів освіти власної світоглядної позиції, соціальної активності та відповідальності, внутрішньої потреби бути залученим/залученою до суспільно корисної праці;

- виховання родинної свідомості, працелюбності, любові до рідної землі й інших притаманних українському народу ментальних рис;

- для утвердження сімейних цінностей і запобігання асоціальним проявам у сім'ї, насамперед жорстокості та насилля, забезпечення підтримки родин, які перебувають у складних життєвих обставинах або в зоні ризику потрапляння в такі ситуації; підтримка ініціатив, спрямованих на запобігання насиллю в родині;

- для активізації ініціатив, спрямованих на створення рівних можливостей для здобуття освіти молодими батьками; зростання рівня поінформованості профспілок; консолідація зусиль із профспілковим активом і студентським самоврядуванням у створенні дружньої атмосфери до ефективного поєднання навчання та материнства/батьківства;

- усвідомлення потреби протидії проявам аморальності, правопорушенням, антигромадській діяльності;

- прищеплення демократичного світогляду, поваги до культури, традицій, віросповідання народів світу;

- розвиток творчих здібностей, мотивації до самовдосконалення; вироблення навичок самостійного наукового пізнання, самоосвіти та самореалізації особистості; актуалізація потреби безперервного оволодіння актуальними методиками здобуття знань і їх практичного застосування;

- формування в суспільній свідомості переваг здорового способу життя, протидії та запобігання негативним звичкам; вироблення потреби профілактики захворювань;

- сприяння активному залученню здобувачів освіти до діяльності органів студентського самоврядування; розвиток прогресивних форм самоврядування;
- створення умов і механізмів безпосередньої участі студентів у формуванні та реалізації молодіжної політики;
- забезпечення відповідних умов діяльності молодіжних організацій для повноцінного соціального розвитку молоді; підтримка ініціатив й активностей студентів у всіх сферах життєдіяльності суспільства;
- формування в здобувачів освіти здатності жити в громадянському суспільстві;
- інтеграція студентів із інвалідністю в навчальне середовище; вивчення можливостей архітектурної безбар'єрності; створення рівних інклюзивних умов для навчання у Волинському національному університеті імені Лесі Українки для студентів і викладачів із різними освітніми, фізичними та розумовими можливостями; сприяння подоланню психологічних й архітектурних бар'єрів;
- залучення молоді до волонтерського руху;
- розроблення пропозицій щодо удосконалення організації управління виховним процесом в Університеті, визначення функціональних обов'язків суб'єктів управління;
- плекання поваги до Волинського національного університету імені Лесі Українки; дотримання та розвиток його демократичних й академічних традицій.

2.2. Система виховання здобувачів освіти в Університеті передбачає: виховну роботу в межах навчальних занять усіх форм, а також позанавчальну виховну роботу; задіяність здобувачів освіти у різноманітних молодіжних об'єднаннях, клубах, гуртках, спортивних секціях, волонтерському русі тощо.

3. НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ В УНІВЕРСИТЕТІ

3.1. Мета національно-патріотичного виховання у Волинському національному університеті імені Лесі Українки – становлення самодостатнього громадянина-патріота України, формування активної громадянської позиції,

утвердження національної ідентичності громадян на основі духовно-моральних цінностей українського народу, національної самобутності.

Ця мета реалізується через систему виховних завдань:

- утвердження в свідомості та почуттях особистості патріотичних цінностей, переконань, поваги до культурного й історичного минулого України;
- виховання поваги до Конституції України, законів України, державної символіки;
- підвищення престижу військової служби, а звідси – культивування ставлення до військовослужбовця як до захисника України, Героя;
- усвідомлення взаємозв'язку між індивідуальною свободою, правами людини та її патріотичною відповідальністю;
- сприяння набуттю патріотичного досвіду на основі готовності до активної участі в процесах державотворення, уміння визначати форми та способи своєї участі в життєдіяльності громадянського суспільства, спілкуватися з соціальними інститутами, органами влади, спроможності дотримуватися законів і захищати права людини, готовності взяти на себе відповідальність, здатності розв'язувати конфлікти відповідно до демократичних принципів;
- формування мовленнєвої культури;
- спонукання здобувачів освіти до активної протидії українофобству, аморальності, сепаратизму, шовінізму, фашизму, нацизму.

3. 2. Принципи національно-патріотичного виховання:

- принцип національної спрямованості, що передбачає формування національної самосвідомості, виховання любові до рідної землі, природи, українського народу, шанобливого ставлення до його культури, історії, традицій; поваги до культури всіх народів, які проживають на території України; здатності зберігати свою національну ідентичність, пишатися належністю до українського народу, брати участь у розбудові та захисті своєї держави;
- принцип самоактивності забезпечує розвиток у здобувачів освіти суб'єктних характеристик; формує здатність до критичності й самокритичності, ухвалення самостійних рішень: виробляє громадянську позицію особистості, почуття відповідальності за її реалізацію в діях і вчинках;

- принцип соціальної відповідності зумовлює потребу узгодження змісту та методів національно-патріотичного виховання з реальною соціальною ситуацією, в якій організовується виховний процес, і має на меті виховання в здобувачів освіти готовності до захисту України й ефективного розв'язання життєвих проблем на основі сформованих цінностей;

- принцип історичної та соціальної пам'яті спрямований на збереження духовної та культурно-історичної спадщини українців і відтворює її у реконструйованих й осучаснених формах і методах діяльності;

- принцип міжпоколінної наступності, який зберігає для нащадків зразки української культури, етнокультури народів, що проживають в Україні.

3. 3. Шляхи реалізації національно-патріотичного виховання у Волинському національному університеті імені Лесі Українки:

- активне залучення студентської молоді до національно-патріотичного виховання громадських об'єднань і благодійних організацій, використання їхнього досвіду, потенціалу, методів роботи у вихованні патріотів України;

- проведення Університетом заходів, спрямованих на реалізацію патріотичного виховання;

- підтримка та сприяння волонтерським проектам, заохочення молоді до благодійних соціальних, інтелектуальних і творчих ініціатив та проектів на благо України;

- створення умов для популяризації найкращих здобутків національної культурної та духовної спадщини, героїчного минулого й сучасного українського народу;

- залучення здобувачів освіти до участі у збереженні та підтримці єдності українського суспільства, у громадському русі для громадянського миру та злагоди;

- сприяння спортивній і фізичній підготовці, спрямованій на утвердження здорового способу життя громадян із урахуванням принципів національно-патріотичного виховання;

- налагодження співпраці з військовими формуваннями України як мотивація готовності до вибору військових професій;

- запобігання пропаганді в засобах масової інформації культу насильства, жорстокості та бездуховності, поширення порнографії й інших матеріалів, що суперечать загальнолюдським і національним духовним цінностям, заперечують суверенітет Української державності.

4. СУБ'ЄКТИ УПРАВЛІННЯ ВИХОВАННЯМ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ В УНІВЕРСИТЕТІ

4.1. Загальне керівництво виховною роботою в Університеті здійснює ректор.

4.2. Планування й організацію виховного процесу в Університеті здійснюють суб'єкти управління: ректор, проректор з навчально-виховної роботи та комунікації, відділ молодіжної політики та соціальної роботи, декани факультетів, заступники деканів факультетів з виховної роботи, завідувачі кафедр, куратори академічних груп/тьютори, студентська рада, самоврядування гуртожитку, студентські ради факультетів, Університету, викладачі, співробітники Університету, відповідальні за виховну роботу в гуртожитку, працівники бібліотеки, керівники гуртків, колективів художньої самодіяльності.

Виховна робота повинна бути включена до планів роботи структурних підрозділів (факультетів, кафедр), конкретизована у діяльності кураторів академічних груп, розглянута на засіданнях кафедр, вчених радах факультетів.

4.3. Координує виховну роботу в Університеті відділ молодіжної політики та соціальної роботи. Цей структурний підрозділ працює за річним планом виховної роботи у Волинському національному університеті імені Лесі Українки; співпрацює з громадськими організаціями щодо питань молодіжної політики та виховної роботи; здійснює моніторинг виховної роботи; допомагає кураторам студентських груп у реалізації виховної роботи в Університеті; надає методичну та практичну допомогу структурним підрозділам, органам студентського самоврядування у проведенні культурно-масових і спортивних заходів (відзначення державних свят, пам'ятних дат, ювілеїв діячів науки, культури, мистецтва).

4.4. За стан виховної роботи на факультетах відповідають декани. Вони підбирають кураторів академічних груп; надають їм методичні консультації щодо ймовірних проблемних моментів; координують виховну діяльність членів кафедр, кураторів академічних груп, викладачів, органів студентського самоврядування факультету; забезпечують проведення виховних заходів на факультеті; організують позааудиторну виховну роботу зі студентами; здійснюють поточний контроль виховної роботи на факультеті.

4.5. Заступники деканів факультетів із виховної роботи виконують доручення ректора, проректора з навчально-виховної роботи та комунікації, начальника відділу молодіжної політики та соціальної роботи, деканів; складають річний план виховної роботи на факультеті; надають методичні консультації кураторам академічних груп; організують виховну роботу в студентських гуртожитках, співпрацюють зі студентською радою гуртожитків; складають і контролюють графіки відвідування студентських гуртожитків викладачами; організують і проводять збори кураторів академічних груп; за потреби консультують представників студентської ради факультету; звітують на вчених радах факультету про стан виховної роботи; готують річний звіт про проведену виховну роботу на факультеті.

4.6. Виховну роботу кафедр координують завідувачі кафедр, основну увагу зосереджуючи на забезпеченні формування потрібних людських і професійних якостей здобувачів освіти; проведенні професійно зорієнтованої, просвітницької, культурно-виховної роботи; розвитку інтелектуальних і творчих здібностей здобувачів освіти; сприянні роботі органів студентського самоврядування Університету, гуртожитку. Завідувачі кафедр забезпечують проведення виховних заходів; координують роботу кураторів академічних груп; усіляко підтримують ініціативи активу академічних груп тощо.

4.7. Куратори керують і координують виховну роботу в студентських академічних групах. Кураторів призначають декани факультетів. Куратори допомагають студентам реалізувати ініціативи, спрямовані на розвиток індивідуальної та групової виховної роботи; підтримують зв'язок із батьками студентів; контролюють індивідуальну ефективність освітнього процесу,

дотримання здобувачами освіти морально-етичних норм поведінки, нормативних документів, що визначають внутрішній розпорядок Університету. Куратор академічної групи складає план виховної роботи в групі та пише звіт про виховну роботу за навчальний рік. Контролює роботу куратора заступник декана з виховної роботи.

4.8. Важливу роль у виховній роботі Волинського національного університету імені Лесі Українки відіграють органи студентського самоврядування.

5. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

5.1. Положення про виховну роботу у Волинському національному університеті імені Лесі Українки – локальний нормативно-правовий акт, що є у вільному доступі для здобувачів вищої освіти, співробітників Університету й усіх зацікавлених осіб.

5.2. Положення затверджує рішення вченої ради Університету та набуває чинності наказом ректора Університету.

5.3. Зміни та доповнення до Положення можуть бути внесені за рішенням вченої ради Університету.